

netili smo velik ogenj, vsedli se okoli njega in pekli debelega janca, katerega je bil prejšnji dan jeden ukradel v bližnji vasi. Mej tem smo se živahno pogovarjali in posvetovali, kako bomo zasledovalce vodili za nos. Kar nakrat močno zapiska tovariš, katerega smo bili postavili na stražo. Hitro skočimo na noge, a tu zapazimo na nasprotnem bregu mej drevjem celo tropo vojakov; najbrže nas je izdal dim in privabil preganjalce na pravo sled. „Zgubljeni smo, bežimo!“ zaupili smo vsi hkrati. Pograbil puško, ki je ležala poleg mene, vržem jo čez rame, potem pa se zaženem na bližnjo skalo ter plezam, kar največ morem, po strmeh robu navzgor. Tu zagrmi več strelav nakrat, nekaj bolestin vzklikov, družega nisem slišal več. Strašno me je zaskalelo v ledju, roke so mi omahnile in nezavesten sem zdrsnil po skali navzdol. Kaj se je potem z menoj godilo, ne vem. Zbudil sem se šele proti večeru v nekem vaškem selišču. Rana nad desnim stegnom je bila obvezana, a močno me je pekla. Poleg mene je bilo še nekaj drugih roparskih tovarišev močno vklenjenih; drugi so se menda rešili. Obdajala nas je močna vojaška straža; takoj sem spoznal, pri čem da sem. Drugi dan so nas odvedli dalje in kmalu potem postavili pred sodišče. Nekaj so jih ustrelili, a nas druge obsodili v dosmrtno ječo.“

Zopet je prenehal bolnik, utrudilo ga je dolgo pripovedovanje. Visoko so se mu vzdigovale prsa in težko je sodel. (Konec prih.).

Kaj so nam pripovedovali naš dedek?

(Spisal Zorán.)

4. Mirko in Milka.

Bila sta oče in mati, ki sta imela Mirka in Milko. Kmalu umrjejo mati, in otroka sta dobila drugo mater — pisano mačeho. Ta ju ni mogla živih trpeti in je vedno silila očeta, naj ju spravi od hrama. Oče se je zoperstavljal tem nameram; ko je pa videl, kako grdo ravna mačeha z otrokoma, si je mislil: „Bog vé, morda bi se jima drugod bolje godilo?“

Nekega večera, ko je mačeha mislila, da že otroka spita, je zopet nagovarjala očeta, naj ju spravi od hiše.

„Saj vidiš“, je dejala, „da sta za nič; samo jedla bi, za delo pa nista nobeno! Leto je slabo, še midva ne bova imela kaj v usta dejati. Kar od hiše mi ju spravi, ta nepridiprava, če ne — ju bodem pa jaz napodila.“

„Pa kam, kam naj ju zapeljem?“ je ugovarjal oče.

„Jutri zjutraj gresta v gozd po drva, in ti ju tam pustiš, pa je.“

Otroka pa še nista spala, temveč poslušala sta in sta vsako besedo slišala iz sosedne sobe. Milka se je jokala; bilo ji je tesno pri srcu: zapustiti dom in očeta, ni kar tako. Mirko jo je tolažil, rekoč: „Bova že prišla nazaj.“ Šel je ven k potoku in si je nabral polne žepe svetlega, belega kamenčja.

Drugo jutro ju vzbudijo oče jako zgodaj, rekoč: „Hitro se opravita, gremo v gozd po drva.“

Po poti je spuščal Mirko kamenček za kamenčkom iz žepa.

Prišli so v velik gozd, in ko so nabrali dosti suhljadi, je oče zakuril in rekel: „Le grejta se tukaj pri ognju ta čas, da se vrnem. Grem še namreč gledat, če rastejo gobe, ali ne.“

Dolgo, dolgo ni bilo očeta nazaj. „Ah, pustili so naju“, je vzdihovala Milka in jokala. Prijel jo je Mirko za roko, rekoč: „Kaj se bodeš bala, saj bova prišla domov.“ — Šla sta po kamenčju, katero je bil natrosil Mirko, in prišla sta srečno domov.

Zvečer se je hudovala mačeha nad očetom, da ju ni dalje zapeljal.

„Jutri ju zapelji dalje v gozd“, je dejala jezna, „da ne bodeta našla zopet nazaj.“

Otroka sta vse slišala, in Milka je tiho jokala. Mirko je vstal in hotel je iti k potoku, da bi si zopet nabral kamenčja, a večna vrata so bila zaklenjena, in ni mogel ven. Šel je v kuhinjo in si napolnil žepe s pepelom.

Prihodnje jutro so ju oče zopet vzbudili, in so šli vsi trije v gozd. Po poti je trosil Mirko pepel, in ko mu je pepela zmanjkalo, je drobil kruh, katerega jim je bila dala mačeha za južino.

Ko so nabrali mnogo suhljadi, je oče zakuril in rekel: „Le grejta se tukaj pri ognju ta čas, da se vrnem. Grem še namreč pogledat, če rastejo gobe, ali ne.“

Ker ni bilo očeta nazaj, sta hotela iti otroka sama domov — a nista vedela pota. Pepel je dež izpral, drobtine so pa pobrale vrane in srake. Bila sta sama sredi velikega gozda. Lačna sta že bila in nista imela ni drobtine kruha, ker je Mirko prej ves kruh zdrobil.

Zmračilo se je. Kako sta se bala temne noči! Skrila sta se v staro votlo drevo in jokala vso noč. Zdaj in zdaj, sta mislila, bode prišel volk ali kaka druga zver, ter ju požrl. Iskreno sta molila in se spominjala svoje ljube matere, ki so ju tako radi imeli. O, kako bi jih ljubila, kako bi jih ubogala, ko bi jih le še imela!

Drugi dan sta šla po gozdu naprej in prišla sta na kraj gozda. Pred njima je bil lep, pisan travnik, in na travniku je stala hiša iz sladkorja, streha pa je bila iz pogač.

To sta skočila vesela Mirko in Milka k hišici! Lačna sta že bila, da jima je pajek predel po želodcu. Odrkala sta kar cel ogel hiši in potegnila pol strehe raz nje ter jedla.

Nakrat se prikaže stara žena, upognjena in ob palico uprta. „Kaj pa delata tukaj, otroka?“ reče.

Mirko in Milka sta se tako prestrašila žene, — bila je jako grda —, da jima je padla pogača iz rok. Mirko se je ojunčil in povedal, da ne vesta domov in da že dva dni nista jedla ničesar.

„No, pa ostanita pri meni v službi“, je rekla starka, „jaz imam otroke zelo rada“.

In rada sta ostala, saj domov nista vedela, tukaj pa je bila cela hiša iz sladkorja in streha iz pogač. Sicer sta se bala starke, ki je bila tako grda, pa mačeha je bila huda doma, hujša ta menda ne bode, sta si mislila.

Pa nista ostala tukaj pri sladkorni hišici, starka ju je odpeljala drugam v navaden hram. To sladkorno hišo je imela le zato, da je otroke lovila, potem pa jih je pojedla; bila je čarovnica.

Mirka je zaprla v svinjak, da bi se odebelil, ker se ji je zdel še presuh. Milka pa je bila za deklo, vodo je nosila in pometala je. Starka je Mirku nosila vsak dan dosti in dobrih jedij, da bi se prej odebelil. Ker pa je bila starka slepa, je nareeila na vratih pri svinjaku luknjico, in vedno rekla: „Mirko, vtakni prst skozi to-le luknjo“. Mirko pa je vsikdar pomolil skozi luknjo kost, ki jo je bil našel v svinjaku. Starka je potipala kost in si misliia: „Ej, presuh je še, še ga bom redila“.

Ko mine leto dnij, ga ni hotela več rediti. Rekla je tedaj Milki, naj močno zakuri v peč, kakor za kruh. Ko je bila peč rezbeljena, prižene Mirka v kuhinjo. Ker je bila čarovnica stara in slaba, si ga ni upala kar tako poriniti v peč, temveč je postavila na komen lep majhen voziček in rekla: „Mirko, vsedi se na ta-le vozek, bodeš videl, kako prijetno se je voziti tukaj po komenu“. Mislila si je, da ga bode ob vožnji že zvrnila v peč, kjer naj bi se spekel.

Milka je brata boječe pogledala in odkimala, da ne, naj ne gre na vozek. Starka tega ni videla, ker je bila slepa. Mirko je uganil, kaj hoče čarovnica, in rekel je: „Bi se že vozil, pa ne vem, kako naj bi se vsedel na tako majhen voziček.“

„No, ti bodem pa pokazala“, je rekla čarovnica in se vsedla na voziček.

Milka jo je peljala po komenu sem in tja in ko je je pripeljala ravno pred peč — sunil je Mirko voz, ga prevrnil in čarovnica se je zvrnila v razbeljeno peč. Hitro sta zakrila peč in starka je zgorela v nji.

Bila sta rešena hudobne čarovnice in sta od veselja skakala. Objela sta se, ker leto dnij se že nista videla. — Najedla sta se do sitega sladkorja in pogač, pobrala sta vse zlato, kar ga je imela čarovnica, in šla iskat svojega doma.

Prišla sta do velikega jezera in nista mogla čez. Bilo je tam mnogo rač. Rekla sta: „Race, race, postavite se v red in nama napravite trden most!“ Takoj so se postavile race v vrsto, in stopala sta z druge na drugo in tako sta prišla srečno na drugo stran jezera

Prišedši domov, našla sta očeta starega in potrtega. Žalosti se je vedno jokal, ker ni bilo Milke in Mirka več nazaj. Menil je, da sta že davno mrtva, in samega veselja se je zjokal, ko ju je zopet videl. — Hudobna mačeha je bila že umrla. Bog ji je poslal mučno bolezen za kazen, ker je sovražila svoja pasterka.

Ker sta prinesla Milka in Mirko mnogo zlata, jim ni bilo treba skrbeti za vsakdanji kruh in živeli so še dolgo let srečni in zadovoljni.

